

Læringsbegrepet – læringsstiler og tilpasset opplæring

Trine Marie Stene, SINTEF

Hva jeg vil snakke om ...

- Historisk - Teorier om menneskets atferd
- Individuelle forskjeller – eksempelet "læringsstil"
- Læringsstil – teoretiske tilnærminger
- Noen resultater fra egen forskning
- Utfordringer – læringsstil og tilpasset føreropplæring?

Teori om mennesket - historiske endringer

■ Fire tidsperioder

1. Instinkt- og driftsteorier (fram til 1920)
2. Mekanisk periode (1920 – 1960)
3. Tilsynekomst av kognisjon (1960 – 1970)
4. Samtidig teori

■ Teori de 10 siste år legger vekt på emner som:

1. **Kognisjon** – tenkning, forståelse og rasjonalitet
2. **Omgivelsenes påvirkning** – eksempelvis konkurrerende vs samarbeidende kontekst
3. **Individuelle forskjeller**

Individuelle forskjeller

Læringsstil

Den måten et individ liker eller foretrekker å lære på

Barn, elever og voksne foretrekker ulike måter å gå fram for å lære

Noen lytter interessert,

... der andre sovner

Teori om læringsstiler

Ulike tradisjoner og faglige utgangspunkt:

- 1. Biologisk** (eks Dunn & Dunn, 1978)
Fysiske forutsetninger for læring
- 2. Akademisk** (eks Entwistle & Ramsden, 1984)
Elever og studenter i skolen
- 3. Praktisk** (eks Kolb, 1978)
Arbeids- og organisasjonsliv

(1) Biologi og omgivelsene

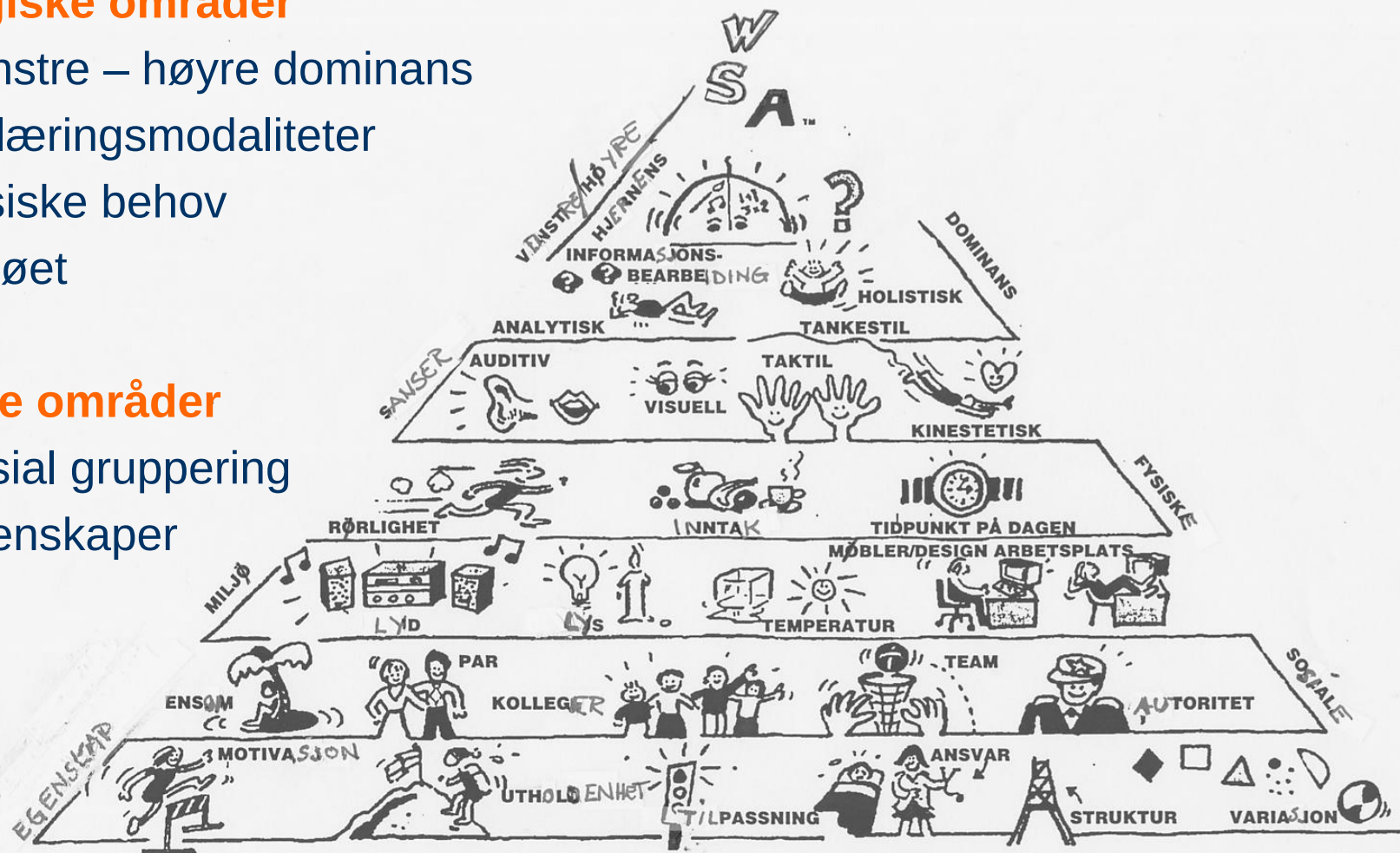
WSA: Lærings- og arbeidsstil (Dunn & Prashing)

Biologiske områder

1. Venstre – høyre dominans
2. Innlæringsmodaliteter
3. Fysiske behov
4. Miljøet

Sosiale områder

5. Sosial gruppering
6. Egenskaper

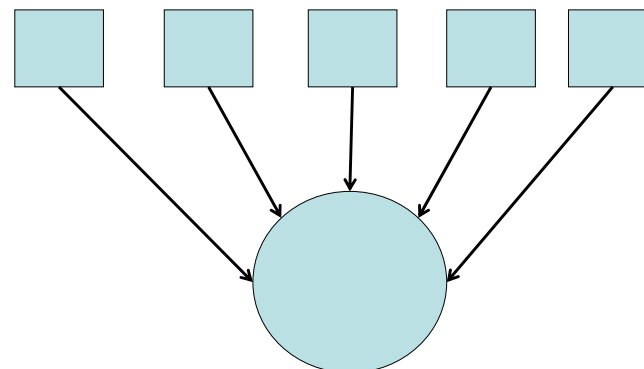
Eksempel - Venstre eller høyre dominans

- Hjernehalvdelene – holistisk versus analytisk?

Lineær bearbeiding (analytisk)

- steg for steg
- en ting om gangen

Helhetlig bearbeiding (holistisk)

- samtidighet (syntese) for eksempel ved gjenkjenning

(2) Kognitiv stil

ASQ – Approaches to Studying Questionnaire (Newstead)

Akademisk tilnærming

- Elever og students måte å studere og lære på
- Mål de er orientert mot

Målorientering

1. Prestasjoner (resultatorientert)
2. Reprodusering (orientert mot å gjenfortelle, reprodusere)
3. Mening (orientert mot å lære nytt og forstå, finne mening)

Praktisk nytte av kartlegging

- Lærerens undervisning - elevens læring
- Tilpasse undervisning til ulikheter blant elevene

(3) Arbeids- og organisasjonspsykologi

LSI - Learning Style Inventory (Kolb)

Praktisk tilnærming

- Vektlegger aktiv erfaring

Læring består av fire stadier

1. Konkret erfaring
2. Reflekterende observasjon
3. Abstrakt forming av begreper
4. Aktiv eksperimentering

Gjenspeiles i **fire læringsstiler**

1. Divergerende
2. Assimilerende
3. Konvergerende
4. Akkomodasjon

Norsk undersøkelse

Mål

Å undersøke individuelle forskjeller i forbindelse med læring. Individuelle forskjeller studert:

- Personlighet
- Læringsstil

Uvalg

- 562 personer i 15-16 års alderen
- 6 skoler i Sør-Trøndelag (11 klasser)

Finansiering

- Stipend
- Statens vegvesen

Resultater

(1) Biologi og omgivelsene

Biologiske områder

Venstre – høyre dominans:

- Flere med holistisk (helhetlig) enn analytisk (sekvensiell) læringsstil

Innlæringsmodaliteter:

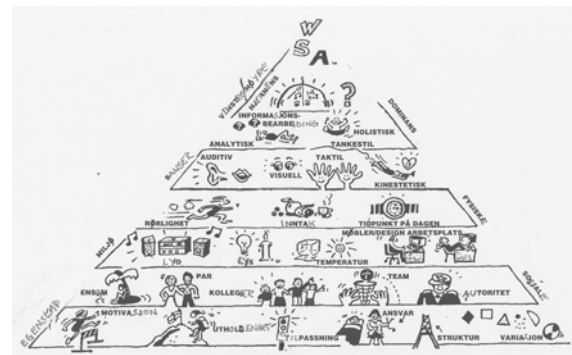
- 50 % å røre på og å oppleve/gjøre (taktil og kinestetisk læringsstil)
- 40 % å bruke hørsel (auditivt læringsstil)
- 1/3 å se eller ta i bruk synet (visuell læringsstil)

Fysiske behov:

- 43% behov for å rører på seg, 1/4 behov for mat og drikke

Miljøet:

- Ulike mht lys, lyd, temperatur og møblering

Sosiale områder

Sosial gruppering:

- Ulike mht å arbeide individuelt eller i grupper, veiledningsbehov

Egenskaper:

- Ulike mht motivasjon, utholdenhet, tilpasning, ansvar, struktur og behov for variasjon

(2) Kognitiv stil

Tre stiler – orientering mot

1. Prestasjon (2,5)
2. Reproduksjon (2,5)
3. Mening (3,1)

Konklusjon

Forskjell i hvordan ungdom **lærer å forholde seg til risiko**

Læringsstil har sammenheng med

- Personlighetstrekk (NEO-PI R)
- Strategier elevene har for å lære seg å kjøre bil
- Holdninger til ulovlig/risikabel atferd
- Selvrapportering av ulovlig/risikabel atferd

Utfordringer

Læringsstil – hva så?

- **Barn og unges læringsstil** – Ulike måter å lære risiko og mestring?
- **Omgivelsene** – Tilrettelegge og tilpasse konteksten til individuelle forskjeller?
- **Undervisning** (lærer) – Fleksibel og variert?
- **Arbeidsmetoder** (elev) - Mulig for eleven å velge mellom flere alternative framgangsmåter?

- Individuelle forskjeller og **føreropplæringen** – må og bør alle elever ha samme "pensum", rekkefølge og test?

”Ettersom hjernen ikke kan ta hensyn til alt ... vil uinteressante, kjedelige eller følelsesmessig tomme undervisninger simpelthen ikke bli husket” (Launa Ellison)

Mer utfyllende stoff om opplæring og læringsstil

- Prosjekt ved SINTEF 2005:
"Læring og mestring av risiko"
(http://www.sintef.no/upload/Teknologi_og_samfunn/Veg%20og%20samferdsel/A05171_Læring%20og%20mestring.pdf)
- Avhandling i pedagogikk ved NTNU 2005:
"Er opplæring et godt sikkerhetstiltak? Forebygging av risiko og ulykker gjennom opplæring av trafikantene"
(<http://www.diva-portal.org/ntnu/abstract.xsql?dbid=665>)

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!